Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 28.05.2025
Vår ref.: 2025/1620
Deres dato:
Deres ref.:

Sirdal kommune

Tonstad
4440 TONSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ludmila Pechinkina, 37 01 78 47

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i Sira på Tonstad - ny gang- og sykkelbru

Statsforvalteren i Agder gir Sirdal kommune tillatelse til tiltak i Sira ved gnr./bnr. 52/7 mfl. i Sirdal kommune. Tiltakene omfatter mudring, utfylling og peling. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr i sats 6, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 05.02.2025 om tiltak i Sira på Tonstad i Sirdal kommune, vedlegg til denne, tilleggsopplysninger oversendt på e-post den 23.05.2025 og øvrig kommunikasjon i saken.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Sirdal kommune tillatelse til følgende tiltak i elva Sira ved gnr./bnr. 52/7 mfl. i Sirdal kommune:

a) mudring
b) etablering og fjerning av midlertidig anleggsvei
c) erosjonssikring
d) peling

Tillatelsen med vilkår følger vedlagt og gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Sirdal kommune skal betale et gebyr for vår saksbehandling, jf. varsel om saksbehandlingsgebyr i brev av 21.02.2025. Gebyret fastsettes til sats 6 som tilsvarer kr 45 600.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Sirdal kommune skal bygge en ny gang- og sykkelbru over Sira på Tonstad. På vegne av Sirdal kommune søker Niras Norge AS i den forbindelse om tillatelse til tiltak i Sira ved gnr./bnr. 52/7 i Sirdal kommune. De søker om å mudre ca. 220 m^3 for å gjøre plass til brufundamenter. I tillegg skal det etableres midlertidig utfylling i elva som skal fungere som anleggsvei. Det er beregnet at det i tillegg til 220 m^3 masser fra mudring er nødvendig å fylle ut ca. 1200 m^3 sprengsteinmasser. Anleggsveien skal ifølge søknadene bygges først i en lengde på ca. 80 m slik at det gjenstår 20 m til østlig bredde. I denne delen av elva skal terskelen senkes med ca. 0,5 m slik at vannet kan passere lettere. Når det første halve bruspennet er støpt, åpnes et løp langs vestsiden av elva. Anleggsveien forlenges da til land på østsiden. Ved senking av terskelen skal inntil ca. 50 m^3 graves bort og lagres midlertidig i elva før massene legges tilbake. Det skal også etableres spunt slik at graving i størst mulig grad gjennomføres tørt i den delen av elva hvor det anlegges midlertidig vei. Det er usikkert om det skal være nødvendig å pele, men dersom det peles, skal det etableres fire peler i hvert brufundament. Ifølge e-post av 23.05.2025 er det grovt estimert at det er behov for 30 m^3 masser ved hvert landkar og ca. 25 m^3 rundt hver brupilar. Det er planlagt å bruke masser fra midlertidig utfylling og fra eksisterende erosjonssikring til erosjonssikringen av den nye bruen. De omsøkte tiltakene vil berøre 1100 m^2 bunnareal, jf. figur 1.

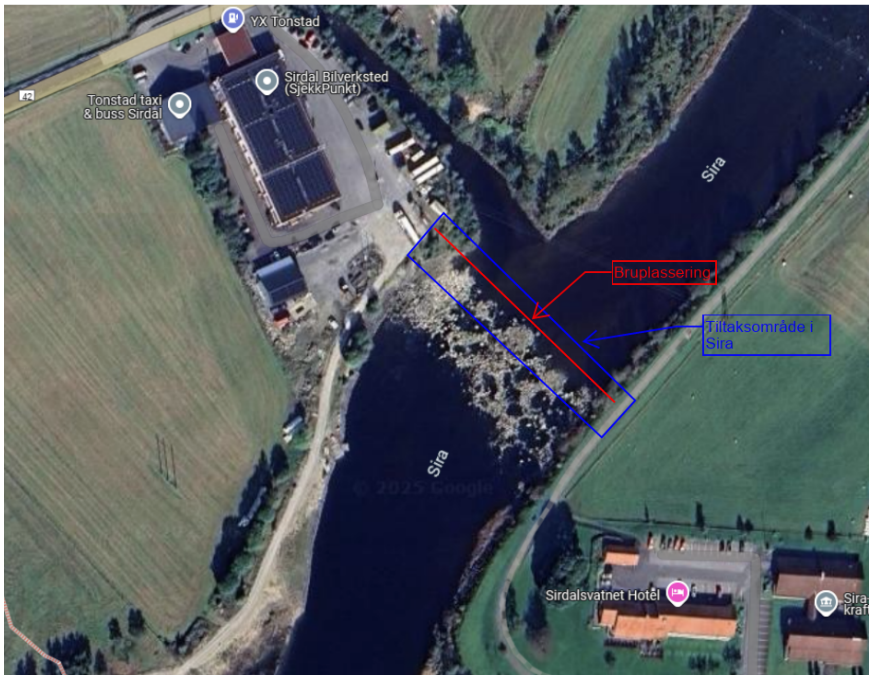

Figur 1 Avgrensning av tiltaksområdet i elva Sira (utklipp fra søknaden).

Mudring og utfylling vil skje fra land. Utfylte masser skal, så langt det lar seg gjøre, fjernes etter at bruen for gang- og sykkelvei er ferdigbygget. Noe av massene skal ifølge søknaden benyttes til oppbygging av ny gang- og sykkelsti. Ev. overskuddsmasser blir levert til lovlig avfallsanlegg.

2.1 Øvrige opplysninger

Sedimentundersøkelser

Det ble i forbindelse med de omsøkte tiltakene gjennomført en sedimentundersøkelse i august 2024. Det ble tatt fire sedimentprøver ved hvert landtak/brufundament. Sedimentundersøkelsen

viser at sedimentene i ett prøvepunkt på vestsiden av tiltaksområdet (TB1) har noe forhøyede nivåer av antracen i henhold til Miljødirektoratet sin veileder M-608 «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020», jf. COWI AS sin rapport av 17.09.2024 «Miljøvurdering av sedimenter og grunn ved Tonstad». Konsentrasjonen av antracen i TB1 tilsvarer tilstandsklasse III (moderat) for sediment. I de øvrige punktene ble det målt konsentrasjoner av de analyserte stoffene tilsvarende tilstandsklasse I (bakgrunn) og II (god) for sediment.

Undesøkelsen viser at de analyserte sedimentmassene stort sett består av sand. Sedimentene består for øvrig av sand og grus med innblanding av større stein. På vestsiden av elven dominerer småstein (grus- og pukkstørrelse) mens lenger øst dominerer sandbunn.

For å unngå spredning av finpartikler og sprengstoffrester vil sprengstein spyles før bruk. Graving og utfylling skal gjennomføres stegvis og skånsomt for å begrense partikkelspredning, ifølge søknaden. Støping skal gjennomføres uten planlagte utslipp til resipienten.

Planstatus
Tiltaksområdet er gjeldende områdereguleringsplan for Tonstad nasjonal arealplanid 4228_2013003, vedtatt 20.06.2013) avsatt til arealformålet gang-/sykkelveg. Planen åpner for bygging av en ny bru over Sira innenfor formålet.

Behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag
Agder fylkeskommune behandlet egen søknad om tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag og fattet den 16.04.2025 vedtak om tillatelse til å bygge ny gang- og sykkelbru over elva Sira i Tonstad sentrum. Det er bl.a. stilt vilkår om at tiltaket skal gjennomføres skånsomt for å unngå partikkelspredning og påvirkninger nedstrøms fortrinnsvis i perioden 15. juli – 15. september.

Behandling etter vannressursloven
Naturseksjonen hos Statsforvalteren behandler søknad om felling av kantvegetasjon i forbindelse med bygging av den nye bruen over Sira etter vannressursloven § 11 (vår sak 2025/1621). Det blir fattet eget vedtak.

2.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven
Når Statsforvalteren vurderer tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, og eventuelle vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven
Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning, legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften
Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.2 FNs bærekraftsmål
FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
3.1 Naturverdier i tiltaksområdet
Det er ikke registrert viktige naturtyper eller arter i tiltaksområdet ifølge kartløsningen Naturbase. I nærheten av tiltaksområdet er det observert flere fuglearter oppført på norsk rødliste, bl.a. storskarv (nær truet), gråmåke (truet) og sandsvale (truet).

I Sirdalsvatnet som ligger rett sør for tiltaksområdet, er det tidligere registrert ørret, bekkerøye og røye. Tiltaksområdet kan ha verdi for bunndyr og fiskeyngel eller eldre fisk, men området er ikke egnet for gyting.

Samlet sett vurderer vi at de omsøkte tiltakene kan påvirke både fugl og fisk negativt, og det er derfor nødvendig å stille vilkår om avbøtende tiltak under tiltaksgjennomføring for å begrense tiltakenes negative konsekvenser på naturmangfoldet.

3.2 Forurensningsfare ved tiltaksgjennomføring
Mudring og utfylling av masser i vassdrag påvirker det akvatiske miljø på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. hva sedimentene i det aktuelle området består av, når, hvor og hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. Partikkelspredning, nedslamming av områder nedstrøms tiltaksområdet og endring av bunnsubstratet er de vanligste konsekvensene av tiltak i sedimenter. Dersom sedimentene i tiltaksområdet er forurensede, kan mudring og utfylling øke potensialet for biotilgjengelighet av miljøgifter bundet til sedimenter, f.eks. ved at miljøgifter blir frigjort eller remobilisert. Selv spredning av rene partikler kan være skadelig. Når det gjelder peling, er undervannstøy og rystelser de viktigste negative konsekvensene av tiltaket. Peling kan i tillegg medføre lokal spredning av finstoff fra borkaks.

3.2.1 Mudring for å etablere brufundamenter og for å senke terskelen
Som nevnt i punkt 2.1 er det påvist forurensning i sedimentene i deler av tiltaksområdet. Sedimentundersøkelsen viser at sedimentene består av sand (særlig i østre del av tiltaksområdet) og stein. Ettersom sandpartikler er relativt store, virvles de ikke like lett opp som leire- og siltpartikler. Som det kommer frem av søknaden, skal tiltakene gjennomføres ved lav vannstand. På bakgrunn av det ovennevnte vurderer vi at det er begrenset fare for spredning av sedimentpartikler under mudring. For å kontrollere partikkelinnhold i vannmassene nedstrøms tiltaksområdet stiller vi vilkår om kontinuerlige turbiditetsmålinger, jf. vilkår 3.

Disponering av overskuddsmasser fra mudring av stedlig sediment

Overskuddsmasser fra mudring er i det aktuelle tilfellet å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a andre ledd. Hovedregelen er næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg, med mindre det kan gjenbrukes, jf. forurensningsloven § 32 første ledd. Ifølge søknaden skal massene fra mudring for å lage brufundamenter brukes til midlertidig utfylling/anleggsvei, og når den midlertidige veien er fjernet, er det planlagt at overskuddsmassene fra mudring sammen med de tilkjørte sprengsteinmassene brukes i samme prosjekt med etablering av den nye gang- og sykkelveien.

Vi vurderer at den omsøkte disponeringsløsningen av overskuddsmassene fra mudring er å anse som gjenbruk siden massene skal erstatte andre masser som ellers ville blitt brukt. Vi tillater derfor at overskuddsmassene fra mudring, med unntak av forurensede sedimentmasser, kan gjenbrukes til utfylling i elva når den midlertidige anleggsveien skal etableres, og deretter på land. Når det gjelder forurensede sedimentmasser, stiller vi vilkår om at massene tas opp på land og leveres til lovlig avfallsanlegg, jf. vilkår 4.2. Eventuell avvanning av forurensede sedimentmasser skal gjennomføres på en måte som begrenser avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder i størst mulig grad. Vi stiller også vilkår om at håndtering av avvanningsvannet ikke skal medføre forurensning.

3.2.2 Midlertidig anleggsvei og erosjonssikring

Utfylling

Utfyllingsmasser er en potensiell forurensningskilde. I det aktuelle tilfellet planlegger tiltakshaver å benytte sprengstein til utfylling i elva i tillegg til overskuddsmassene fra mudring når det skal etableres en midlertidig anleggsvei. Når det gjelder erosjonssikring, skal det ifølge e-post av 23.05.2025 brukes masser fra eksisterende erosjonssikring og fra den midlertidige utfyllingen.

Det kan forventes noe partikkelspredning fra overskuddsmassene fra mudring siden de inneholder løsmasser. Som nevnt i punkt. 3.2.1 vurderer vi at faren for partikkelspredning fra slike masser er begrenset. Ifølge søknaden skal sprengsteinmassene vaskes før de fylles ut i elva, og det skal i tillegg til å gjennomføre tiltakene ved lav vannstand etableres spunt for å kunne grave tørt ved etablering av den midlertidige anleggsveien. Vi vurderer på bakgrunn av dette at det er knyttet liten risiko for partikkelspredning under utfyllingen i elva og stiller derfor ikke krav om bruk av siltgardin i det aktuelle tilfellet. For å kontrollere partikkelinnhold i vannmassene nedstrøms tiltaksområdet stiller vi vilkår om kontinuerlige turbiditetsmålinger under utfyllingsarbeidene og erosjonssikringen, jf. vilkår 3: Vi stiller også vilkår om at det ikke skal brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter og vilkår om mottakskontroll for plast og fjerning av synlig plast før utfylling, jf. vilkår 5.1. Dersom steinen ikke vaskes, stiller vi i vilkår 5.4 krav om bruk av siltgardin under utfyllingen.

Sprengstein kan inneholde rester av sprengstoff, som igjen kan inneholde nitrogenforbindelser. Tilførsel av ekstra næring til vann kan føre til eutrofieringseffekter. I ferskvann er fosfor et begrensende næringssalt, og tilførsel av ekstra nitrogen er dermed mindre problematisk i ferskvannsforekomster. Siden steinmassene skal vaskes før utfylling, vurderer vi at utlekking av nitrogen ikke utgjør et problem i det aktuelle tilfellet.

Fjerning av den midlertidige anleggsveien

Fjerning av den midlertidige anleggsveien som skal ligge under vann, kan i likhet med mudring av stedlig sediment medføre spredning av partikler. Mesteparten av veien vil bestå av sprengsteinmasser, og vi vurderer derfor også i dette tilfellet at det er lite sannsynlig at tiltaket vil

medføre betydelig partikkelspredning. Vi stiller likevel også for dette tiltaket vilkår om kontinuerlige turbiditetsmålinger, jf. vilkår 3.

Massene fra den midlertidige anleggsveien skal brukes til erosjonssikring eller ellers i prosjektet når bruen er bygget. Vi forutsetter at bruken av massene på land er avklart etter plan- og bygningsloven.

3.2.3 Peling
Det er usikkert om det blir nødvendig å pele ved etablering av den nye bruen. Siden peling er begrenset i omfang, vurderer vi at negative konsekvenser av peling nevnt i punkt 3.2 er relativt små. For å begrense støy/trykkbølger under peling stiller vi krav om bruk av boblegardin, jf. vilkår 6.1. Vi stiller kravet av hensyn til oppdrettsanlegget til Sirdal fisk AS. Vi stiller ellers vilkår om at borkaks fra peling skal samles opp og leveres til lovlig avfallsanlegg, jf. vilkår 6.2. Dette er i samsvar med hovedregelen at næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg i forurensningsloven § 32 første ledd.

3.2.4 Støy
Anleggsarbeidene kan generere en del støy, både over og under vannoverflaten. Dette kan virke forstyrrende for fuglelivet og vannlevende organismer, samt redusere verdien av rekreasjon og friluftsliv. Støy og aktivitet under anleggsarbeidet kan føre til at fisk og fugl sannsynligvis vil trekke seg midlertidig unna anleggsområdet mens støyende arbeid pågår, men det vil trolig normalisere seg i løpet av kort tid. Vi fastsetter grenseverdier for støy fra anleggsarbeidene i samsvar med anbefalte støygrenser for bygge- og anleggsvirksomhet i Klima- og miljødepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021), jf. vilkår 2.8.

3.3 Tidsperiode for tiltaksgjennomføring
En hovedregel er at tiltak i sjø ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. I enkelte tilfeller kan det være aktuelt å fravike hovedregelen.

Vi vurderer i det aktuelle tilfellet at hensynet til fisk veier tyngst. Vi legger også vekt på at det er lav vannstand i evla i sommermånedene. Med bakgrunn i det ovennevnte stiller vi vilkår om at tiltaket kan gjennomføres i perioden 1. juni – 15. september, fortrinnsvis i perioden 15. juli – 15. september, jf. vilkår 2.9.

3.4 Naturmangfoldloven
Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 8. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Statsforvalteren har bl.a. lagt Naturbase og Vann-nett til grunn for vurderingen. Vi har også lagt til grunn rapporter utarbeidet i forbindelse med de omsøkte tiltakene og uttalelser vi har fått, jf. punkt 4 nedenfor. Ut fra det ovennevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig.

Når det gjelder effekter av påvirkningen, er miljøkonsekvenser av mudring, utfylling og peling godt kjent gjennom erfaringer fra lignende tiltak. Vi legger derfor ikke vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakenes påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Vassdraget er regulert, og det er bl.a. laget en kunstig terskel rett nord for tiltaksområdet. De omsøkte tiltakene er tidsbegrensede engangstiltak. Forutsatt at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene stilt i tillatelsen, vurderer vi at det ikke er sannsynlig at tiltakene vil føre til uakseptabel skade på naturmangfoldet. Vi forventer at tiltakene kan medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om turbiditetsmålinger og innskrenket tidsperiode for gjennomføring av tiltaket er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Det må benyttes den teknologien som gir minst miljøbelastning, jf. vilkår X («Best Available Technology»).

3.5 Vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomsten Sira – Tjørhomvatn til Sirdalsvatn, registrert med ID 026-516-R i portalen Vann-nett. Vannforekomsten er sterkt modifisert siden den er regulert, og har per 27.05.2025 moderat økologisk potensial og udefinert kjemisk tilstand.

Siden de omsøkte tiltakene er engangstiltak av begrenset omfang, vurderer vi at det er rimelig å anta at de ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt den når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften § 4. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i det konkrete tilfellet.

3.6 Samlet vurdering og konklusjon

De omsøkte tiltakene er engangstiltak og har begrenset varighet og omfang. Statsforvalteren finner grunnlag for å kunne gi tillatelse til tiltakene på vilkår. Vilkårene er stilt for å minimere negative konsekvenser av tiltakene. Forutsatt at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene, mener vi at tiltakene ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og forringelse av vannforekomsten. I denne sammenheng viser vi særlig til vilkår om turbiditetsmålinger under tiltaksgjennomføring og innskrenket tidsperiode for tiltaksgjennomføring.

Vi anmoder for øvrig Sirdal kommune om å ha dialog med Sirdal fisk AS både før oppstart av og under arbeidene.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 08.08.2023 søknaden på høring til berørte parter og aktuelle myndigheter. Niras Norge AS har på vegne av Sirdal kommune kommentert noen av uttalelsene. Nedenfor har vi oppsummert uttalelsene som er kommet inn, og Niras Norge AS sine kommentarer.

Agder fylkeskommune, 03.03.2025:

Fylkeskommunen skriver at de har mottatt søknad om fysiske tiltak i vassdrag og forventer å behandle den innen utgangen av mars.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), 11.03.2025:
NVE vurderer at tiltaket ikke krever videre vurdering etter § 8 i vannressursloven om konsesjonsplikt. Vannressurslovens § 5 gjelder likevel for alle tiltak i vassdrag. Aktsomhetsplikten vil derfor gjelde for det omsøkte tiltaket. Videre viser de til brev av 12.02.2025 med sin tidligere vurdering av tiltaket etter vannressursloven.

Fiskeridirektoratet, 20.03.2025:
Fiskeridirektoratet anmoder Statsforvalteren om å pålegge Sirdal kommune som tiltakshaver om å opprette dialog med Sirdal fisk AS og holde selskapet orientert om anleggsarbeid som kan påvirke deres virksomhet. Dersom det skulle være forhold ved anleggsvirksomheten som ikke er forenelig med akvakulturvirksomheten (eksempelvis støy og partikkelspredning), må dette avklares før oppstart.

Niras Norge AS sine kommentarer:
Entreprenør ønsker å legge til rette for en best mulig dialog og vil informere Sirdal Fisk AS både før arbeid igangsettes, ved spesielle operasjoner som kan føre til lokal partikkelspredning, og dersom det oppstår uventede hendelser.

Sirdal fisk AS, 21.03.2025:
Sirdal fisk AS skriver at de er svært bekymret for konsekvensene ved mudring i Sira siden deres anlegg ligger kun 1,3 km fra utløpet av Sira. Ved slakting blir fisk flyttet i slepemerder fra produksjonsanlegget inn til landbasen som ligger like ved utløpet av elva, og det vil ikke være mulig å ha fisk der mens mudring pågår. De har også lagt ved rapport utarbeidet av Rådgivende biologer i forbindelse med dumping av store mengder stein i Sirdalsvatnet, som de mener kan være relevant for den aktuelle saken.

Niras Norge AS sine kommentarer:
Tiltakshaver har forståelse for Sirdal Fisk sin bekymring og ønsker å legge til rette for et godt samarbeid inkludert rutiner for varsling fra begge sider og iverksettelse av stans i arbeidet og/eller styrking av avbøtende tiltak dersom det oppstår tegn som tyder på skadelig partikkeltransport i retning oppdrettsanlegget.

Mattilsynet, 21.03.2025:
Mattilsynet skriver at de ikke er kjent med drikkevannskilder i nærheten, men at Lundevatnet som ligger nedstrøms er drikkevannskilde. De skriver at de ikke har fullstendig oversikt over private vannforsyningssystem og viser til at det ikke er gitt opplysninger om dette i dokumentasjonen til søknaden. Mattilsynet konkluderer bl.a. med at tiltakshaver må undersøke om det finnes drikkevannskilder i områder som kan bli negativt påvirket av tiltaket, vurdere hvilken effekt tiltaket vil ha på oppdrettsfisk og villfisk under anleggsfasen og vurdere eventuelle avbøtende tiltak.

Niras Norge AS sine kommentarer:
Det er ikke kommunale drikkevannskilder og Sirdal kommune kjenner heller ikke til private drikkevannsuttak nedstrøms tiltaket. Dette vannet er ikke egnet som drikkevannskilde da det er påvirket av ulike tilførsler (blant annet utslippspunkt for kommunalt renseanlegg). Når det gjelder effekter på fisk, skriver Niras Norge AS at det allerede er godt dokumentert i litteraturen at høye partikkelkonsentrasjoner kan være skadelig for fisk og andre vannlevende organismer. I hvor stor grad prosjektet eventuelt kan føre til økte partikkelkonsentrasjoner ved tiltaksområdet er krevende å gjøre konkrete vurderinger eller beregninger av. Det ses som mer hensiktsmessig å vektlegge forebyggende tiltak og ved behov stanse arbeidet og forsterke tiltakene dersom det er tegn som

tyder på partikkeltransport i retning av oppdrettsanlegget. All sprengstein som tilføres vil vaskes før den fylles i elva slik at skarpkantede partikler (som er de mest skadelige) vil være fjernet. Grave- og utfyllingsarbeidet vil blir utført trinnvis og så skånsomt som mulig. Det vil legges opp til tett kontakt med eier av oppdrettsanlegget både før arbeid igangsettes, ved spesielle operasjoner som kan føre til lokal partikkelspredning, og dersom det oppstår uventede hendelser.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Sirdal kommune, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at eventuelle privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Klagerett

Sirdal kommune og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og gebyrsatsen. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon forurensning

Ludmila Pechinkina
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
1 Tillatelse med vilkår

Kopi til:

Norsk Maritimt Museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER	c/o DNT Sør Gyldenløves gate 2	4611	KRISTIANSAND S
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091, Majorstuen	0301	OSLO
FINSNES NÆRINGSBYGG AS	Sirdalsveien 3842	4440	TONSTAD
PER OVEDAL EIENDOM AS	Bakken 11	4440	TONSTAD
SIRA KVINA KRAFTSELSKAP	Postboks 38	4441	TONSTAD
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
NIRAS NORGE AS	Innspurten 11D	0663	OSLO
SIRDAL FISK AS	Svanavågveien 30	4374	EGERSUND

Statsforvalteren i Agder

Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i elva Sira på Tonstad i forbindelse med etablering av ny gang- og sykkelbru

1 Tillatelsens ramme og varighet

1.1 Tillatelsen omfatter følgende tiltak i elva Sira ved gnr./bnr. 52/7 mfl. i Sirdal kommune:

a) mudring av inntil 270 m^3 masser, herunder 220 m^3 stedlig sediment for å lage brufundamenter

b) etablering av midlertidig anleggsvei ved å fylle ut og deretter fjerne inntil 1 420 m^3 masser, herunder 1 200 m^3 sprengstein

c) erosjonssikring av den nye gang- og sykkelbruen ved å bruke ca. 25 m^3 masser rundt hver brupilar

d) peling av fire peler i hvert brufundament

Bunnarealet som blir berørt av tiltakene, skal ikke overskride areal vist i figur 1 i vedtaksbrevet. Tiltakshaver må dokumentere dette i sluttrapporten.

1.1 Tillatelsen gjelder i to år fra og med vedtaksdato.

2 Generelle vilkår

2.1 Sirdal kommune er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene i elva, om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

2.2 Før oppstart av arbeidene skal Sirdal kommune etablere en beredskapsplan som skal gjennomføres hvis det viser seg at arbeidene medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltakene til enhver tid representerer.

2.3 Minimum én uke før tiltakene iverksettes skal Sirdal kommune gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør. Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no og merkes med saksnummer 2025/1620. Sirdal kommune skal også varsle Statsforvalteren når tiltakene er avsluttet.

Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

2.4 Sirdal kommune plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen. Sirdal kommune plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

2.5 Arbeidene i elva skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for det akvatiske miljø. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

2.6 Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 5.

2.7 Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

2.8 Arbeidene kan gjennomføres mellom kl. 07 00 og kl. 19 00 mandag til lørdag. Det er ikke tillatt å gjennomføre tiltaket på søndager og helligdager. Støy fra anleggsarbeidene skal ikke overskride følgende grenseverdier:

Tabell 1 Grenseverdier for støy fra arbeidene.

Bygningstype	**Støykrav mandag – lørdag kl. 07-19 $L_{pAekv12h}$**
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	60 dB(A)
Skole, barnehage	55 dB(A) i brukstid

L_{pAeqT} er A-veiet gjennomsnittsnivå (dB(A)) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

Alle grenseverdier gjelder utenfor rom med støyfølsomt bruksformål.

2.9 Tiltakene i elva kan gjennomføres i perioden fra 1. juni til 15. september, fortrinnsvis i perioden fra 15. juli til 15. september.

3 Avbøtende tiltak
Det skal utføres kontinuerlig måling av turbiditet under anleggsarbeidene i elva. Målingene skal være representative for påvirkningen av tiltakene. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én referansestasjon i området som ikke er påvirket av arbeidene. Turbiditet skal måles ved alle stasjoner samtidig.

Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Tid mellom hver avlesing skal ikke være over 10 minutt. Arbeidene skal stanses ved overskridelse av grenseverdien utover en periode på 20 minutter, nødvendige tiltak iverksettes og Statsforvalteren varsles. Tiltaket kan gjenopptas når turbiditeten er lavere enn grenseverdien.

Program for turbiditetsmålinger der planlagt plassering av målestasjonene vises og begrunnes, sendes Statsforvalteren innen to uker før oppstart av arbeidene.

4 Mudring
4.1 Mengde av mudrede masser og tidspunkt for mudring skal loggføres.

4.2 Forurensede overskuddsmasser fra mudring skal tas opp på land og leveres til lovlig avfallsanlegg. Kopi av kvitteringen på levert avfall skal legges ved sluttrapporten.

Eventuell avvanning av massene skal foregå slik at avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder begrenses i størst mulig grad. Håndtering av overskuddsvannet fra avvanningen skal ikke medføre forurensning.

4.3 Ikke-forurensede overskuddsmasser fra mudring kan gjenbrukes til utfylling i elva ved etablering av midlertidig anleggsvei og deretter på land.

5 Etablering av midlertidig anleggsvei og erosjonssikring
5.1 Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensial for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal heller ikke benyttes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Massenes kvalitet må kunne dokumenteres.

Tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen. Fjernet avfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet. Ved behov skal det iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling.

5.2 Mengder av masser brukt til utfylling og erosjonssikring og tidspunkt for utfylling og erosjonssikring skal loggføres og rapporteres.

5.3 Mengder av masser som fjernes, og tidspunkt for fjerning av masser skal loggføres og rapporteres.

5.4 Dersom sprengsteinmasser som brukes til etablering av midlertidig anleggsvei ikke vaskes før utfylling i elva, skal det brukes siltgardin under utfyllingen. Den skal omsluttet hele tiltaksområdet og kontrolleres for funksjon.

Siltgardinen skal ikke fjernes før arbeidene er avsluttet. Siltgardinen skal fjernes slik at eventuelle partikler som har festet seg til den under arbeidene, ikke rauser av og spres i vannmassene.

6 Peling
6.1 Peling skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og ulempe for det akvatiske miljø. Det skal brukes boblegardin under peling. Plassering og størrelse av gardinen skal tilpasses tiltaket og dets påvirkning. Gardinen skal legges rundt og omsluttet hele tiltaksområdet. Gardinen skal kontrolleres for funksjon mens tiltaket pågår og skal ikke fjernes før pelingsarbeidene er avsluttet.

6.2 Borkaks fra peling skal samles opp og leveres til et lovlig avfallsanlegg. Kopi av kvitteringen på levert avfall skal legges ved sluttrapporten.

7 Rapportering
7.1 Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen to måneder etter at tiltakene er avsluttet. Rapporten skal dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen er overholdt, og bl.a. inneholde følgende:

- beskrivelse av gjennomførte tiltak
- kopi av loggføringer
- redegjørelse for ev. avvik

7.2 Sirdal kommune skal rapportere data fra utført prøvetaking i sediment i Miljødirektoratets fagsystem Vannmiljø. Vannlokalitetskodene skal oppgis i sluttrapporten